

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSAKYMŲ PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS SPRENDIMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS IR LIETUVOS TECHNINĖS APŽIŪROS ĮMONIŲ ASOCIACIJOS „TRANSEKSTA“ VEIKSMŲ ATITIKTIES KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2022 m. gruodžio 6 d.
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2022 m. gruodžio 6 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsakymo pradėti tyrimą dėl Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – LTSA) sprendimų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams ir Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacijos „Transekssta“ (toliau – Asociacija) veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė :

(2) Konkurencijos taryba gavo UAB Auto ekspertas (toliau – Pareiškėjas) pareiškimą dėl LTSA veiksmų ir jos patvirtintų teisės aktų – Motorinių transporto priemonių, jų priekabų gamybos ir perdirbimo ir techninės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašo¹ (toliau – Tvarkos aprašas) bei Centralizuotosios techninės apžiūros duomenų bazės nuostatų² (toliau – Nuostatai) – atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams (toliau – Pareiškimas)³, kuris papildytas vėlesniais raštais pateikta informacija⁴. Vėlesniuose raštuose Pareiškėjas papildomai skundžia Asociacijos veiksmus, kuriais ji galimai piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi⁵.

1. Skundžiami LTSA veiksmai

(3) Pareiškėjo teigimu, Tvarkos aprašo 74 ir 100 punktai bei 84.4, 90.6, 114.6 ir 119.2 papunkčiai nustato pareigą transporto priemonių techninę ekspertizę atliekantiems ar ketinantiems atlikti ūkio subjektams (toliau – techninės ekspertizės įmonės) turėti sutartį (ar atitinkamai preliminarą sutartį) dėl naudojimosi Centralizuotąja techninės apžiūros duomenų baze (toliau – CTADB) ir teikti į ją duomenis.

(4) Nuostatų 3 punkte numatyta, kad CTADB duomenis tvarko Asociacija. Nuostatų 9 punkte nustatyta, kad atlyginimo už CTADB duomenų teikimą dydis nustatomas sutarčių pagrindu. Atsižvelgdamas į šiuos Nuostatų punktus, Pareiškėjas teigia, kad Asociacija savarankiškai nustato

¹ Patvirtinto Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 2B-515 „Dėl Motorinių transporto priemonių, jų priekabų gamybos ir perdirbimo ir techninės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.334612/asr>>.

² Patvirtintų Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2014 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 2B-81 „Dėl Centralizuotosios techninės apžiūros duomenų bazės nuostatų patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/84cb9030cbb11e387b1ebf12f4d03ee/asr>>.

³ Bylos 1 tomas, 1–40 lapai.

⁴ Bylos 1 tomas, 44–80 lapai, 87–92 lapai, 96–155 lapai, 156–189 lapai; 2 tomas, 13–43 lapai, 51–72 lapai, 76–81 lapai, 85–201 lapai.

⁵ Bylos 2 tomas, 56 lapas.

duomenų teikimo į CTADB sąlygas. Anot Pareiškėjo, tai, kad naudojimosi CTADB sąlygos nėra reglamentuotos, t. y. nėra nustatyti konkretūs Asociacijos, kuriai pavesta tvarkyti CTADB, galimi taikyti atlygio dydžiai, sukuria galimybę monopoliją turinčiam ūkio subjektui, šiuo atveju Asociacijai, piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi ir taikyti kokio nori dydžio įkainius už naudojimąsi CTADB⁶.

(5) Pareiškėjo teigimu, Nuostatais neužtikrinama, kad, vykdant Tvarkos apraše numatytus privalomus nurodymus, techninės ekspertizės įmonės turėtų galimybę teikti duomenis į CTADB neatlygintinai, tuo tarpu kitiems subjektams, pavyzdžiui, VĮ „Regitra“, LTSA, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurui, Nuostatai numato neatlygintiną duomenų iš CTADB gavimą, t. y. duomenys ne tik gaunami, bet ir teikiami neatlygintinai. Pareiškėjo teigimu, tai, kad už prisijungimą prie CTADB ir duomenų teikimo/tikrinimo veiksmus vieni subjektai moka, o kiti nemoka, neužtikrina sąžiningos konkurencijos laisvės bei vienus ūkio subjektus privilegijuoja kitų subjektų atžvilgiu⁷.

(6) Pareiškime nurodoma, kad CTADB tvarkytoju Asociacija paskirta galimai neorganizuojant konkurso ar atrankos, tokiu būdu sukuriant monopoliją, kas, Pareiškėjo vertinimu, taip pat galėtų būti laikoma Konkurencijos įstatymo pažeidimu⁸.

(7) LTSA nurodo, kad Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai naudotis CTADB yra vienodai taikomi visoms techninės ekspertizės įmonėms⁹.

(8) LTSA teigimu, pareiga privalomosios techninės apžiūros ir techninės ekspertizės duomenis tvarkyti CTADB yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) 2 straipsnio 7 dalyje, nes CTADB yra duomenų bazė, kurioje tvarkomi visi tarpusavyje susiję transporto priemonių ir jų techninės apžiūros duomenys¹⁰.

(9) LTSA taip pat nurodo, kad CTADB nėra taikomas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas ir ji nėra finansuojama iš valstybės biudžeto¹¹.

(10) LTSA teigimu, jai nėra suteikti įgaliojimai nustatyti ir (ar) reguliuoti mokesčio ir (ar) jo dydžio už naudojimąsi CTADB ir (ar) duomenų teikimą į CTADB, o Nuostatų 8 punktą, kuriame nurodyti subjektai, kuriems CTADB duomenys yra teikiami neatlygintinai, kyla iš SEAKĮ 27² straipsnio 3 dalies, kurioje įtvirtintas neatlygintinas duomenų keitimasis tarp minėtoje dalyje nurodytų registru, valstybės informacinių sistemų ir duomenų bazių valdytojų ar tvarkytojų. Pavyzdžiui, Nuostatų 8.4 papunktyje nurodytas Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras yra Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazės valdytojas¹².

(11) Pareiškėjas nurodo, kad būtent LTSA turi numatyti techninių ekspertizių duomenų į CTADB teikimo sąlygas, įskaitant atlygio klausimą, Tvarkos apraše, CTADB nuostatuose ir (ar) kitame jos išleistame (patvirtintame) teisės akte, tokiu būdu užtikrindama sąžiningos konkurencijos laisvę¹³.

2. Skundžiami Asociacijos veiksmai

(12) Pareiškėjo teigimu, Asociacija prieš Pareiškėją atliko Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimą – tiesioginį ar netiesioginį nesąžiningų kainų arba kitų pirkimo ar pardavimo sąlygų primetimą¹⁴.

⁶ Bylos 1 tomas, 46 lapas.

⁷ Bylos 1 tomas, 4 lapas.

⁸ Bylos 1 tomas, 5 lapas.

⁹ Bylos 2 tomas, 9 lapas.

¹⁰ Bylos 2 tomas, 9 lapas.

¹¹ Bylos 2 tomas, 10 lapas.

¹² Bylos 2 tomas, 10 lapas.

¹³ Bylos 2 tomas, 58 lapas.

¹⁴ Bylos 2 tomas, 77 lapas.

(13) Pareiškėjas nurodo, kad Asociacija ūkinę veiklą vykdo ir dominuojančią padėtį užima CTADB tvarkymo rinkoje, kuri apima tiek duomenų į CTADB teikimą (jų priėmimą), tiek ir CTADB duomenų teikimą tretiesiems asmenims¹⁵.

(14) Pareiškėjas nurodo, kad techninės ekspertizės įmonėms atsisakius teikti jų techninių ekspertizių duomenis į CTADB pagal Asociacijos nustatytus kelis kartus padidintus įkainius, Asociacija nutraukia naudojimosi CTADB sutartį ir tokiu būdu panaikina prieigą prie CTADB. To pasekmė – ūkio subjektas negali vykdyti techninės ekspertizės veiklos arba, anksčiau ar vėliau, yra priverstas pasirašyti naudojimosi CTADB sutartį Asociacijos vienašališkai diktuojamomis sąlygomis¹⁶.

(15) Pareiškėjui nesutikus keisti tarp Pareiškėjo ir Asociacijos pasirašytos 2010 m. lapkričio 2 d. sutarties Nr. 20 (toliau – Sutartis), t. y. nesutikus su didinamais įkainiais už duomenų į CTADB teikimą, Asociacija sutartį vienašališkai nutraukė nuo 2022 m. kovo 14 d. Pareiškėjas dėl vienašališko sutarties nutraukimo kreipėsi į Vilniaus regiono apylinkės teismą (toliau – Teismas), kuris 2022 m. gegužės 3 d. priėmė sprendimą civilinėje byloje Nr. e2-2097-723/2022¹⁷ (toliau – Sprendimas) ir ieškinį iš dalies tenkino.

(16) Savo ieškinyje Teismui Pareiškėjas ne tik prašė pripažinti Sutartį nutraukta neteisėtai ir tokį nutraukimą laikyti negaliojančiu, bet ir pakeisti Sutartį iš atlygintinos į neatlygintiną.

(17) Sprendime Teismas konstatavo, kad vienašališkas sutarties nutraukimas yra neproporcingai didelė žala Pareiškėjui, nes Sutartis buvo pasirašyta tarp faktinio monopolisto (Asociacijos), kuris pagal galiojusius norminius aktus vienintelis galėjo sudaryti sąlygas Pareiškėjui užsiimti ekspertine veikla, ir Pareiškėjo, kuris siekė pradėti vykdyti konkrečią veiklą¹⁸.

(18) Sprendimu Teismas pripažino Sutarties nutraukimą neteisėtu ir negaliojančiu ir pakeitė Sutarties 6.1 punktą (sąlygą dėl vienašališko sutarties nutraukimo), tačiau nepakeitė Sutarties iš atlygintinos į neatlygintiną¹⁹.

(19) Sprendimas buvo apskūstas Vilniaus apygardos teismui, kuris 2022 m. lapkričio 10 d. priėmė nutartį civilinėje byloje Nr. e2A-1936-880/2022 (toliau – Nutartis)²⁰. Nutartimi panaikinta Sprendimo dalis, kuria pakeistas Sutarties 6.1 punktas, kitoje dalyje Sprendimas paliktas nepakeistas.

(20) Nutartyje nurodyta, kad Asociacijos veikla nėra finansuojama iš valstybės biudžeto, todėl Asociacija savo veiklą turi finansuoti iš savo veiklos pajamų, kurias sudaro pagal paslaugos sutartis gaunamos pajamos. CTADB nėra registras ar valstybės informacinė sistema, ji tvarkoma Asociacijos lėšomis, kurias ji gauna iš užsakovų. Nutartyje taip pat nurodyta, kad, įvertinus Asociacijos Sutartimi priisimtus įsipareigojimus, akivaizdu, kad už tai Asociacijai turi būti sumokėta, nes jų įgyvendinimui Asociacija patiria išlaidas, kurias sudaro laikmenų įsigijimas, duomenų bazės aptarnavimas, elektros sąnaudos, darbuotojų atlyginimai ir t.t.²¹

(21) Pareiškėjo nuomone, jeigu CTADB yra išlaikoma išimtinai iš lėšų, kurios surenkamos teikiant duomenis į CTADB ir juos iš CTADB gaunant, daliai subjektų už tai nemokant, likusiems subjektams tenka mokėti ženkliai daugiau. Pareiškėjas nurodo, kad tai mažina dalies ūkio subjektų galimybę konkuruoti, nes, keliant naudojimosi CTADB mokesčius, dalis rinkos dalyvių, tokių kaip Pareiškėjas, gali būti nepajėgūs dengti reikalaujamo užmokesčio, susijusio su duomenų teikimu į CTADB ar jų gavimu iš CTADB²².

(22) Asociacijos steigėjai ir nariai yra 10 ūkio subjektų²³, kurie teikia ne tik privalomosios techninės apžiūros paslaugas, bet ir techninės ekspertizės paslaugas²⁴. Pareiškėjas nurodo, kad dar 1 techninę ekspertizę atliekanti įmonė priklauso Asociacijai, todėl iš 15 techninės ekspertizės įmonių,

¹⁵ Bylos 2 tomas, 56 lapas.

¹⁶ Bylos 2 tomas, 17 lapas.

¹⁷ Bylos 1 tomas, 158–188 lapas.

¹⁸ Bylos 1 tomas, 181 lapas.

¹⁹ Bylos 1 tomas, 188 lapas.

²⁰ Bylos 2 tomas, 87–110 lapai.

²¹ Bylos 2 tomas, 106 lapas.

²² Bylos 1 tomas, 46 lapas.

²³ Prieiga per internetą: <<https://www.vta.lt/daugiau/asociacija/asociacijos-nariai/>>.

²⁴ Prieiga per internetą: <<https://www.vta.lt/paslaugos/ekspertines-paslaugos/kur-atliekamos-ekspertines-paslaugos/>>.

11 yra susijusių su Asociacija²⁵. Pareiškėjas teigia, kad Asociacija CTADB naudojimo įkainius nustatinėja savo steigėjų ir narių konkurentams, t. y. techninės ekspertizės įmonėms. Pareiškėjo teigimu, Asociacija tokiu būdu galimai riboja konkurenciją, nes ne savo nariams gali nustatyti tokius įkainius, dėl kurių pastariesiems gali nebeapsimokėti teikti paslaugas, ir tokiu būdu pašalinti juos iš techninės ekspertizės paslaugų teikimo rinkos²⁶.

(23) Asociacija nurodo, kad visoms techninės ekspertizės įmonėms taikomi vienodi naudojimosi CTADB įkainiai²⁷.

(24) Pareiškėjas nurodo, kad net jeigu taikomi vienodi įkainiai Asociacijos nariams ir kitoms techninės ekspertizės įmonėms, tai taip pat riboja konkurenciją techninės ekspertizės paslaugų teikimo srityje, kadangi techninės apžiūros ir techninės ekspertizės paslaugas teikiančios Asociacijos narės iš CTADB gauna daugiau naudos, t. y. jos naudoja CTADB ne tik techninės ekspertizės duomenims į šią duomenų bazę suvesti, bet ir techninės apžiūros funkcijoms vykdyti²⁸.

(25) Duomenų teikimą į CTADB ir duomenų gavimą iš CTADB Pareiškėjas nelaiko tapačiu veiksmu, kuris turėtų būti apmokestinamas vienodai. Pareiškėjas laiko, kad turi būti apmokestinamas būtent tik duomenų gavimas iš CTADB, o ne duomenų teikimas į CTADB, kadangi naudą šiuo atveju gauna tas, kas gauna duomenis, o ne tas, kas juos teikia²⁹.

3. CTADB valdymo ir duomenų teikimo į ją teisinis reglamentavimas

(26) SEAKĮ³⁰ 2 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad CTADB yra duomenų bazė, kurioje tvarkomi visi tarpusavyje susiję transporto priemonių ir jų techninės apžiūros duomenys.

(27) SEAKĮ 27¹ straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad CTADB duomenis tvarko Asociacija, o techninę apžiūrą atliekančios įmonės informaciją teikia per CTADB. SEAKĮ 27² straipsnio 2 dalyje numatyta, kokie duomenys tvarkomi CTADB³¹, o SEAKĮ 27² straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad Asociacija prirėkus teikia šiuos duomenis kitoms Europos ekonominės erdvės šalių įgaliotoms institucijoms.

(28) SEAKĮ 27² straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad, siekdami užtikrinti tinkamą su eismo saugumu sritimi susijusių registrų, valstybės informacinių sistemų ir duomenų bazių funkcionavimą ir naudojimą, Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro, Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registro, Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registro, Lietuvos Respublikos taktinės ir logistinės paskirties transporto priemonių registro, Administracinių nusižengimų registro, Ieškomų transporto priemonių registro, Eismo įvykių informacinės sistemos, CTADB, Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazės valdytojai ir tvarkytojai tarpusavyje neatlygintinai keičiasi šiuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir duomenų bazėse esančiais su eismo saugumo sritimi susijusiais duomenimis. Visus reikiamus duomenis apie motorinę transporto priemonę arba jos priekabą, taip pat su jomis susijusius duomenis šioje dalyje nurodytų registrų, valstybės informacinių sistemų ir duomenų bazių valdytojai ir (ar) tvarkytojai neatlygintinai teikia Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registrai. SEAKĮ 27¹ straipsnyje nurodyti subjektai, kurie valdo atitinkamus registrus ir informacines sistemas.

(29) SEAKĮ 29 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad motorinių transporto priemonių ir priekabų techninę ekspertizę atliekama Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos arba jos įgaliotos

²⁵ Bylos 2 tomas, 79 lapas.

²⁶ Bylos 1 tomas, 49–50 lapai.

²⁷ Bylos 1 tomas, 166 lapas.

²⁸ Bylos 1 tomas, 50 lapas.

²⁹ Bylos 2 tomas, 52 lapas.

³⁰ Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.111999/asr>>

³¹ CTADB tvarkomi transporto priemonės duomenys (transporto priemonės valstybinis registracijos numeris ir kiti transporto priemonės identifikavimo duomenys); transporto priemonės valdytojo duomenys (juridinio asmens pavadinimas, juridinio asmens kodas, transporto priemonės valdytojo vairuotojo pažymėjimo numeris ir vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės kodas); techninės apžiūros registravimo duomenys (įmonės ir stoties kodas ir pavadinimas, techninę apžiūrą atlikusio kontrolieriaus kodas, jo vardas ir pavardė, kiti techninės apžiūros registravimo duomenys); techninės apžiūros rezultatų duomenys ir kiti su technine apžiūra susiję duomenys; kiti CTADB nuostatuose numatyti duomenys, kurie renkami techninės apžiūros metu.

institucijos nustatyta tvarka, o šio straipsnio 7 dalyje numatyta, kad duomenys apie motorinių transporto priemonių ir priekabų privalomąją techninę apžiūrą yra kaupiami ir saugomi CTADB.

(30) Lietuvos Respublikos susiekimo ministro įsakymu³² (toliau – Ministro įsakymas) LTSA, be kita ko, yra suteikti platūs įgaliojimai techninės ekspertizės reglamentavimo ir kitose susijusiose srityse, kurie apima techninės ekspertizės reikalavimų ir atlikimo tvarkos nustatymą ir jų vykdymo priežiūrą, įmonių, atliekančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų techninę ekspertizę, darbuotojams teisės atlikti technines ekspertizes suteikimą (šios teisės sustabdymą, atnaujinimą, panaikinimą), CTADB nuostatų tvirtinimą ir kt.

(31) Tvarkos aprašo 74 punkte nustatyta, kad atlikus techninę ekspertizę, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo techninės ekspertizės atlikimo, į CTADB surašomi techninės ekspertizės duomenys ir sukeliamos transporto priemonės nuotraukos, užsakovui išduodami techninės ekspertizės dokumentai.

(32) Tvarkos aprašo 84.4 papunktyje nustatyta, kad įmonė, siekianti įgyti teisę atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę, privalo turėti pasirašytą preliminarią sutartį dėl naudojimosi CTADB, o 90.6 papunktyje nustatyta, jog preliminari sutartis turi būti pateikta LTSA, kuri vertina įmonės pasirengimą atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę.

(33) Tvarkos aprašo 100 punkte nustatyta, kad įmonė, kuriai suteikta teisė atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę, ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo šios teisės suteikimo privalo pasirašyti sutartį dėl naudojimosi CTADB ir pateikti ją LTSA, o Tvarkos aprašo 114.6 papunktyje numatyta, kad įmonei nesudarius ir nepateikus LTSA minėtos sutarties, teisė atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę yra sustabdoma.

(34) Tvarkos aprašo 119.2 papunktyje numatyta, kad ekspertui teisė atlikti transporto priemonių techninę ekspertizę sustabdoma, jeigu ekspertas, atlikęs techninę ekspertizę, ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo techninės ekspertizės atlikimo į CTADB nesurašė techninės ekspertizės duomenų ir (ar) nesukėlė transporto priemonės nuotraukų.

(35) Nuostatų 2 punkte numatyta, kad CTADB paskirtis yra tvarkyti techninės apžiūros, techninės ekspertizės ir techninės apžiūros įmonių vidaus kokybės kontrolės duomenis, atlikti kitus duomenų tvarkymo veiksmus.

(36) Nuostatų 7.11 papunktyje numatyta, kad CTADB kaupiami techninės ekspertizės atlikimo duomenys.

(37) Nuostatų 8 punkte numatyta, kad CTADB duomenys pagal sudarytas duomenų teikimo sutartis neatlygintinai teikiami LTSA, VĮ „Regitra“, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurui ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais. Nuostatų 9 punkte nustatyta, kad kitiems gavėjams CTADB duomenys teikiami atlygintinai. Atlyginimo už CTADB duomenų teikimą dydis nustatomas sutarčių pagrindu.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

4. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo

(38) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje viešojo administravimo subjektams yra nustatyta pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę vykdant jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, o šio straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

³² Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. 3-13 „Dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo įgyvendinimo“ 2.7, 2.9-2.12, 2.14 ir 2.16 papunkčiai.

(39) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 7 punkte nustatyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jei nėra duomenų, kurie leistų pagrįstai įtarti šio įstatymo pažeidimą.

(40) Pareiškėjas kreipėsi į Konkurencijos tarybą prašydamas ištirti LTSA neveikimo, t. y. duomenų teikimo į CTADB sąlygų ir įkainių reglamentavimo nebuvimo, ir LTSA patvirtintų teisės aktų nuostatų atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

(41) Viešojo administravimo subjekto priimti teisės aktai ar kiti sprendimai galėtų būti pripažinti pažeidžiančiais Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį tik tuo atveju, jeigu būtų nustatyta šių aplinkybių visuma:

- (a) viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar kitas sprendimas teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes;
- (b) dėl tokio teisės akto ar sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams;
- (c) skirtingos konkurencijos sąlygos nėra lemtos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

(42) Nenustačius bent vienos iš šių sąlygų, nėra pagrindo konstatuoti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pažeidimo³³.

(43) Pareiškėjas teigia, kad Nuostatai neužtikrina, kad vykdant Tvarcos aprašo privalomus nurodymus, techninės ekspertizės įmonės turėtų galimybę teikti duomenis į CTADB neatlygintinai, tuo tarpu Nuostatų 8 punkte nurodyti subjektai CTADB naudojami neatlygintinai. Anot Pareiškėjo, tai neužtikrina sąžiningos konkurencijos laisvės bei vienus ūkio subjektus privilegijuoja kitų subjektų atžvilgiu. Tačiau nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėjas, teikdamas techninės ekspertizės paslaugas, konkuruoja su VĮ „Regitra“, LTSA, Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuru, kurie tokių paslaugų neteikia. Taigi, šiuo atveju nėra pagrindo teigti, kad viešojo administravimo subjekto sprendimais būtų privilegijuojami arba diskriminuojami atskiri ūkio subjektai ar jų grupės bei kad dėl sprendimų galėjo atsirasti skirtingų konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(44) Be to, pažymėtina, kad, kaip nurodyta šio nutarimo (28) pastraipoje, SEAKĮ 27¹ straipsnyje ir 27² straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad CTADB duomenis VĮ „Regitra“, LTSA, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras gauna neatlygintinai. Atsižvelgiant į tai, ši išimtis kyla iš Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

(45) Pareiškėjas taip pat nurodo, kad CTADB tvarkytoju Asociacija paskirta galimai neorganizuojant konkurso ar atrankos, tokiu būdu sukuriant monopoliją ir galimai pažeidžiant Konkurencijos įstatymą, tačiau, kaip nurodyta šio nutarimo (27) pastraipoje, CTADB duomenų tvarkymo funkcija Asociacijai pavesta SEAKĮ, todėl Nuostatų 3 punktą taip pat kyla iš Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

(46) Vertinant Pareiškėjo teiginius, kad LTSA patvirtintuose teisės aktuose (Tvarcos apraše ir Nuostatuose) nėra nustatyti konkretūs Asociacijos už duomenų teikimą į CTADB galimi taikyti atlygio dydžiai ir kitos duomenų teikimo sąlygos, pažymėtina, kad viešojo administravimo institucijos veiksmai (neveikimas), kuriais neužtikrinama sąžininga konkurencija, gali būti vertinami kaip savarankiškas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies pažeidimas³⁴.

(47) Ministro įsakymu LTSA įgaliota nustatyti techninės ekspertizės atlikimo tvarką bei tvirtinti CTADB nuostatus, tačiau Ministro įsakymu jai nėra suteikta kompetencija nustatyti atlygį ar įkainius už naudojimąsi CTADB. Nėra pagrindo teigti, kad LTSA galėtų nustatyti Asociacijos įkainius. SEAKĮ kompetencijų viešojo administravimo subjektams nustatyti CTADB naudojimo įkainius nesuteikia³⁵. Taip pat, kaip nurodyta šio nutarimo (9) pastraipoje, CTADB nėra taikomas

³³ LVAT 2018 m. birželio 1 d. sprendimas adm. byloje Nr. A-1063-858/2018, UAB „Indritus“ prieš Biržų rajono savivaldybę.

³⁴ LVAT 2012 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1301/2012, Valstybinė ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir kt. prieš Konkurencijos tarybą; LVAT 2015 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1581-502/2015, Klaipėdos miesto savivaldybė ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

³⁵ SEAKĮ 10 straipsnio 1 dalyje nustatytos Susisiekimo ministerijos funkcijos eismo saugumo užtikrinimo srityje.

valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas, todėl CTADB nėra laikoma valstybės informaciniu ištekliu (valstybės registru, žinybiniu registru, valstybės informacine sistema ar kita, iš valstybės lėšų finansuojama, informacine sistema). Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjo argumentas, kad įkainius turėtų nustatyti LTSA, o ne subjektas, kuris patiria faktines CTADB išlaikymo išlaidas, nėra pagrįstas.

(48) Pareiškėjas taip pat nepateikė argumentų, kodėl Tvarkos aprašu techninės ekspertizės įmonėms neturėtų būti nustatyta pareiga teikti duomenis į CTADB. Kaip nurodyta šio nutarimo (26) pastraipoje, SEAKĮ numatyta, kad CTADB tvarkomi visi tarpusavyje susiję transporto priemonių ir jų techninės apžiūros duomenys. Šiuo atveju nėra pagrindo manyti, kad techninės ekspertizės duomenys nėra susiję su transporto priemonių duomenimis ir neturėtų būti tvarkomi CTADB. Todėl, Konkurencijos tarybos vertinimu, Pareiškėjas nepateikė argumentų, kurie leistų įtarti, kad LTSA, nustatydamą techninės ekspertizės įmonėms pareigą teikti duomenis į CTADB, tačiau nenustatydamą įkainių už duomenų teikimą dydžio ar Nuostatuose nenurodydamą, kad duomenys į CTADB teikiami neatlygintinai, neužtikrino sąžiningos konkurencijos laisvės.

(49) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra pagrindo įtarti, kad LTSA veiksmai (neveikimas) ir jos priimtų teisės aktų nuostatos galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus.

5. Siūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei įvertinti teisinį reguliavimą

(50) Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatyta, kad viena iš Konkurencijos tarybos funkcijų – teikti Vyriausybei siūlymus, kuriuos ji turi įvertinti, dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, ribojančių konkurenciją, pakeitimo, kai tokius konkurencijos ribojimus Konkurencijos taryba nustato atlikdama jai pavestas funkcijas. Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad galiojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai nenustato CTADB duomenų teikimo ir gavimo įkainių dydžio apskaičiavimo tvarkos ir principų. Konkurencijos tarybos vertinimu, tokio reglamentavimo nebuvimas gali sudaryti prielaidas konkurencijos ribojimui, kai techninės ekspertizės ir techninės apžiūros įmonėms teisės aktais nustatoma pareiga teikti duomenis į CTADB, tačiau nenustatoma įkainių už naudojimąsi CTADB apskaičiavimo tvarka ir Asociacijai paliekama galimybė nustatyti CTADB naudojimo įkainius, kurie nebūtinai pagrįsti Asociacijos tvarkant CTADB duomenis patiriamomis sąnaudomis.

(51) Nors Asociacija nėra valstybės įsteigtas ūkio subjektas, tačiau SEAKĮ nuostatomis Asociacijai pavesta veikla, kuri valstybei yra svarbi ir susijusi su valstybei priskirtos funkcijos – saugos eismo automobilių keliais – užtikrinimu. Valstybė taip pat nustatė pareigą ūkio subjektams (techninės ekspertizės ir techninės apžiūros įmonėms) naudotis Asociacijos teikiamomis paslaugomis, todėl, Konkurencijos tarybos vertinimu, turi užtikrinti aiškų ir pagrįstą paslaugos įkainių nustatymo mechanizmą.

(52) Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos taryba siūlo Vyriausybei parengti SEAKĮ pakeitimą, kuris nustatytų kompetenciją viešojo administravimo subjektui (Susisiekimo ministerijai ar LTSA) įtvirtinti sąnaudomis paremtą CTADB duomenų teikimo ir gavimo įkainių apskaičiavimo tvarką, pagal kurią Asociacija tvirtintų CTADB duomenų teikimo ir gavimo įkainius, ir įpareigoti šį viešojo administravimo subjektą tokią tvarką patvirtinti.

6. Dėl galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo

(53) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 7 straipsniu, ūkio subjektams draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus.

(54) Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas kreipėsi į Konkurencijos tarybą, prašydamas pradėti tyrimą dėl Asociacijos veiksmų, kuriais Asociacija nepagrįstai apmokestina Pareiškėją už tai, kad suteikia jam prieigą prie CTADB ir leidžia sukelti į ją techninės ekspertizės duomenis, kuriuos Asociacija perduoda tretiesiems asmenims, atitiktis Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

(55) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punkte nurodyta, jog Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jei pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.

(56) Konkurencijos taryba 2012 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 1S-89 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto“ patvirtino savo veiklos prioritetą – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jei toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę. Tuo pačiu nutarimu patvirtintame Konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto įgyvendinimo principų apraše (toliau – Aprašas) buvo įtvirtinti principai, kuriais vadovaudamasi Konkurencijos taryba priima sprendimus dėl tam tikro tyrimo tikslingumo ir apimties. Vertinant, ar tyrimas atitinka veiklos prioritetą, vadovaujamesi Apraše nustatytais tyrimo įtakos veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei, strateginės reikšmės bei racionalaus išteklių naudojimo principais. Kaip nurodyta Aprašo 5 punkte, nė vienas iš šių principų neturi iš anksto nustatytos lemiamos įtakos Konkurencijos tarybos sprendimui dėl konkretaus tyrimo atlikimo, tačiau Konkurencijos tarybai gali pakakti įvertinti tyrimą pagal vieną iš principų, kad galėtų priimti sprendimą dėl tyrimo tikslingumo ar apimties.

(57) Vertinant Pareiškėjo prašymo ištirti Asociacijos veiksmus atitiktį Konkurencijos tarybos veiklos prioritetui, atsižvelgtina į strateginės reikšmės (Aprašo 8.2) ir racionalaus išteklių naudojimo principus (Aprašo 8.3 papunktis).

(58) Aprašo 12 punkte nurodoma, kad Konkurencijos taryba vertins kitų institucijų galimybes efektyviai išspręsti su galimu pažeidimu susijusias problemas ir kitas strateginę tyrimo reikšmę rodančias aplinkybes. Aprašo 14 punkte teigiama, kad, vadovaudamasi racionalaus išteklių naudojimo principu, Konkurencijos taryba sieks atlikti tyrimus, kuriems reikalingi Konkurencijos tarybos ištekliai būtų proporcingi tikėtiniems tyrimų rezultatams, o Aprašo 15.2 papunktyje nurodyta, kad sprendama dėl tyrimo pradėjimo Konkurencijos taryba vertins tyrimui atlikti reikalingą laiką ir būtinus bei turimus žmogiškuosius ir finansinius išteklius.

(59) Analizuojant Pareiškėjo išdėstytas aplinkybes, pažymėtina, kad, kaip nurodyta šio nutarimo (20) pastraipoje, Vilniaus apygardos teismas, įvertinęs Asociacijos Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, konstatavo, kad už tai Asociacijai turi būti sumokėta, nes jų įgyvendinimui Asociacija patiria išlaidas. Taigi, šiuo atveju teismas jau priėmė sprendimą, kuriuo konstatavo, kad duomenų teikimas į CTADB galėjo būti apmokestintas, o Pareiškėjui nepateikus įrodymų, kurie bent preliminariai leistų įtarti, kad Asociacijos taikomi įkainiai yra neproporcingo dydžio, Asociacijos veiksmų detalesnis nagrinėjimas pareikalautų reikšmingų bei neproporcingų Konkurencijos tarybos išteklių.

(60) Vertinant Asociacijos veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams, turėtų būti atlikta išsami ir detali ekonominė ir teisinė analizė: įvertinama, ar nagrinėjama veikla yra ūkinio pobūdžio, apibrėžta atitinkama rinka, kurioje veikia Asociacija, vertinama Asociacijos padėtis atitinkamoje rinkoje, vertinama, ar taikomi duomenų į CTADB teikimo įkainiai yra nepagrįstai dideli ir nesąžiningi, įskaitant nustatytų įkainių proporcingumą Asociacijos teikiamų paslaugų ekonominei vertei vertinimą, ir t. t. Taigi, įvertinus reikalingos informacijos pobūdį, detalus Pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių vertinimas bei analizė pareikalautų reikšmingų Konkurencijos tarybos išteklių.

(61) Taip pat, kaip nurodyta šio nutarimo 5 dalyje, efektyviausiai išspręsti Pareiškėjo keliamą klausimą dėl duomenų teikimo į CTADB įkainių dydžio galėtų sąnaudomis paremta CTADB duomenų teikimo ir gavimo įkainių apskaičiavimo tvarka, t. y. reguliuojančio pobūdžio priemonė. Tuo tarpu atlikusi tyrimą pati Konkurencijos taryba CTADB duomenų teikimo ir gavimo įkainių apskaičiavimo reglamentuoti negalėtų. Todėl Pareiškime nurodytų Asociacijos veiksmų tyrimas neatitiktų strateginės reikšmės principo.

(62) Įvertinus šias aplinkybes, konstatuotina, kad Pareiškėjo nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų, todėl yra pagrindas atsisakyti pradėti tyrimą.

(63) Kaip nurodyta Aprašo 6 punkte, Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioritetų, nereiškia, kad Asociacijos veiksmai negali pažeisti

Konkurencijos įstatymo reikalavimų. Atitinkamai, toks Konkurencijos tarybos sprendimas neriboja nukentėjusiųjų asmenų teisių, įskaitant ir Pareiškėją, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 44 straipsnio 1 dalimi, kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 4 straipsniu, 7 straipsniu, 18 straipsnio 1 dalies 8 punktu ir 24 straipsnio 4 dalies 7 ir 8 punktais,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Lietuvos transporto saugos administracijos sprendimų atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams ir Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacijos „Transeksta“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.
2. Siūlyti Vyriausybei parengti Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimą, kuris nustatytų kompetenciją viešojo administravimo subjektui (Susisiekimo ministerijai ar Lietuvos transporto saugos administracijai) įtvirtinti sąnaudomis paremtą Centralizuotosios techninės apžiūros duomenų bazės duomenų teikimo ir gavimo įkainių apskaičiavimo tvarką, pagal kurią Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacija „Transeksta“ tvirtintų Centralizuotosios techninės apžiūros duomenų bazės duomenų teikimo ir gavimo įkainius, ir įpareigoti šį viešojo administravimo subjektą tokią tvarką patvirtinti.

Nutarimas gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos arba nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *kt.gov.lt* dienos, atsižvelgiant į tai, kas įvyksta pirmiau.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ATSIKALPIMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS SPRENDIMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS IR LIETUVOS TECHNINĖS APŽIŪROS ĮMONIŲ ASOCIACIJOS „TRANSEKSTA“ VEIKSMŲ ATITIKTIES KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-12-06 Nr. 1S-129 (2022)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Monika Dumbrytė-Ožiūnienė, Grupės vadovė, Teisės grupė
Sertifikatas išduotas	MONIKA DUMBRYTĖ-OŽIŪNIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-06 16:03:35 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-12-29 17:46:33 – 2024-12-27 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Šarūnas Keserauskas, Pirmininkas, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	ŠARŪNAS KESERAUSKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-06 16:20:55 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-12-06 16:21:13 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-08-17 10:11:18 – 2024-08-15 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avily, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:17 iki 2024-12-19 11:01:17
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avily, versija 3.5.60
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-12-06 16:34:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-12-06 16:34:45 Dokumentų valdymo sistema Avily